

Hospice Hírek

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület kiadványa

IV. évf. 4. szám

2000 ősz

BESZÁMOLÓ

Nemzetközi hospice/palliatív továbbképzések Budapesten

2000 őszén két színvonalas nemzetközi palliatív továbbképzés zajlott a fővárosban: az egyik nyugat-európai, a másik amerikai szervezésben, neves külföldi és magyar előadók részvételével.

A *Palliative Cancer Care Course* (Rákos betegek palliatív gondozása) című tanfolyamot az Európai Orvosi Onkológiai Társaság (ESMO) és az Európai Onkológiai Ápolási Társaság (EONS) szervezte 2000 szeptember nyolcadika és tizedike között a Novotel Szállodában. Az előadók elsősorban Belgiumból és Nagy-Britanniából érkeztek, de a Magyar Hospice Egyesület részéről dr. Muszbek Katalin és dr. Ruzsa Ágnes is több előadást tartottak. A rendezvényen hetven orvos és ápoló vett részt különböző kelet-európai országokból: Bulgáriából, Boszniából, Csehországból, Észtországból, Lettországból, Szlovákiából, Romániából, Jugoszláviából és Magyarországról. A részvétel meghívásos alapon történt: a szervezők nagy súlyt helyeztek arra, hogy elsősorban a működő hospice-ok betegellátásában részt vevő munkatársaknak ajánlják fel ezt a kedvezményes lehetőséget. A résztvevők között ott voltak a budapesti László Kórház Hospice Osztály, a miskolci Erzsébet Hospice, a Szombathelyi Hospice Alapítvány, a debreceni Ispotály Hospice dolgozói, de jelen voltak a nagy onkológiai centrumok képviselői is több városból.

A kitűnően szervezett - angol nyelvű, de szinkrontolmácsolással kísért - továbbképzésen előadások hangzottak el a daganatos betegek fájdalomcsillapításáról és tüneti kezeléséről; a palliatív gondozás elméletéről és gyakorlatáról; az interdiszciplináris team-munka sajátosságairól és a súlyos állapotú daganatos betegek körében folytatott kommunikáció jelentőségéről. Az előadásokat mindig vita követte. A plenáris viták mellett voltak orvosok és a nővérek számára szervezett külön workshopok is, így bőven volt lehetőség megosztani a nemzetközi tapasztalatokat.

A megbeszélések során kiderült, hogy Magyarország a hospice/palliatív ellátás területén igen jelentős eredményeket ért el az elmúlt évtizedben; ez a legtöbb kelet-európai országról még nem mondható el (bár a nálunk is fejlettebbnek mondható lengyel hospice modell képviselői nem voltak jelen a tanfolyamon). Sok kelet-európai orvos és nővér itt hallott először a palliatív ellátásról - míg a magyarok számára bizonyos alapkérdések már nem jelentettek nagy

újdomságot. Ugyanakkor minden előadásban voltak új elemek és a különböző nehéz, problémás esetek megbeszélése különösen hasznosnak bizonyult mindenki számára. Az előadások anyagát minden résztvevő megkapta. Dr. Darius Razavi: *Kommunikáció a palliatív gondozásban* című kitűnő előadásának írott változatát lefordítottuk, és hamarosan közölni fogjuk a Kharón hasábjain.

Míg a szeptemberi továbbképzés elsősorban a gyakorlati szakemberek számára szerveződött, az október 11 és 14 között megrendezésre kerülő *Leadership Conference on Hospice and Palliative Care* (Vezetői Konferencia a Hospice és Palliatív Gondozásról) című rendezvény meghívottjai elsősorban az egészségügyi szervezők, vezetők közül kerültek ki. A két amerikai szervezet, az Albert Schweitzer Intézet és a new york-i székhelyű Soros Központ, az Open Society Institute (OSI) rendszeresen szervez különböző egészségügyi témájú konferenciákat, továbbképzéseket Kelet-Európában. A *Death in America* (Halál Amerikában) című Soros projekt ideje megindítása óta a két intézet különösen fontosnak tartja a haldokló betegek ellátásával kapcsolatos kezdeményezések erősítését a térségben. Filozófiájuk szerint elsősorban a különböző országok egészségügyi vezetését, a menedzsereket kell megnyerni a hospice/palliatív ellátás támogatására, hiszen ezek a kezdeményezések pusztán karitatív támogatásból nem tarthatók fenn.

A Közép-Európai Egyetem (CEU) budapesti konferencia-központja kitűnő feltételeket biztosított a rendezvény számára. A huszonkét tagú nemzetközi előadói gárdában a 11 amerikai és nyugat-európai mellett 11 kelet-európai előadó szerepelt (a magyarok részéről dr. Békési Andreát, dr. Hegedűs Katalint, dr. Muszbek Katalint és dr. Simkó Csabát kérték fel előadás megtartására). Ez mindenképpen eredménynek könyvelhető el, hiszen az Albert Schweitzer Intézet előző rendezvényein szinte alig szerepeltek kelet-európaiak. Mostanra azonban az amerikaiak is kezdik elismerni, hogy Európa keleti felén is találni felkészült szakembereket.

A 80 résztvevő fele a volt Szovjetunió utódállamaiból érkezett - ezt a területet a Soros Alapítvány kiemelten kezeli -, de szinte minden kelet-európai ország és Mongólia is képviseltette magát. Ugyanakkor kissé sérelmeztük, hogy Magyarországról nem hívtak meg senkit az előadókon kívül, pedig biztosan segített volna a hospice mozgalom fejlődésének, ha egy-két egészségügyi vezető jelen van. Tudjuk, hogy Magyarországot a Soros Alapítvány már a fejlett országok közé sorolja, de ami a hospice/palliatív szellemiség elfogadottságát, támogatását jelenti, még korántsem számítunk ennyire fejlettnék...

A továbbképzés nem foglalkozott a palliatív terápia alapkérdéseivel, hiszen a résztvevők többsége jelen volt a tavaly ősszel Genfben szervezett OSI workshopon, amelynek ez volt a fő témája. A jelenlegi összejövétel egyik célja a legújabb nyugati - oktatási, kutatási, menedzsment - eredmények bemutatása mellett a kelet-európai tapasztalatok ismertetése, megbeszélése volt. Ez utóbbi különösen izgalmasnak bizonyult. Előadásokat hallottunk a média szerepéről a hospice népszerűsítésében, a különböző sztenderdekről, a hospice és palliatív gondozás hozzáférhetőségéről, a finanszírozási kérdésekről, a pénzszerzési stratégiákról, módszerekről és technikákról. Az előadások után itt is bőven volt lehetőség a hallottak megbeszélésére.

A konferencia zárásakor elhangzott, hogy jövőre - valószínűleg ismét Budapesten - tovább folytatjuk a megkezdett együtt-gondolkodást. Reméljük, hogy ott már lesznek meghívottak az OEP-től illetve az Egészségügyi Minisztériumból is...

Dr. Hegedűs Katalin

"Köszöntés helyett búcsú"

A 2000. szeptember 15-én megrendezett VI. Családbarát Konferenciának Székesfehérvár adott otthont. A rendezvény témája a veszteségélmények és a perinatális gyász volt, amely egy olyan határterületi probléma, mely az egészségügy mindennapjaiban megjelenik, de maga a rendszer, illetve ennek résztvevői gyakran mégis elhárítják az ezzel való szembenézést.

A tudományos találkozó legfőbb célja az volt, hogy felhívja a figyelmet az egészségügyben tabuként szereplő veszteségélmények feldolgozásának fontosságára. A statisztikák szerint minden harmadik nő életét valamilyen módon érinti a perinatális gyász (pl. spontán ill. művi abortusz, intrauterin elhalás, a perinatális periódusban bekövetkező haláleset vagy sikertelen mesterséges megtermékenyítés formájában). Ennek ellenére az egészségügyi dolgozók általában nem tudnak mit kezdeni a perinatális gyászban lévő kliensekkel. Gyakran rosszabbnál-rosszabb megoldásokat javasolnak (pl.: ne nézzék meg a holttestet, ne temessék el az újszülöttet, minél előbb vállalkozzanak egy újabb terhességre, stb.) ahelyett, hogy a gyász feldolgozásában segítenék, támogathatnák a veszteséget elszenvedő klienst, párt.

A délelőtti program plenáris üléssel kezdődött. Első előadóként dr. Kovácsné dr. Török Zsuzsa beszélt a perinatális gyász pszichológiai vonatkozásairól - ezt dr. Szeverényi Péter előadása követett a téma szülészeti vetületeiről. Dr. Fekete Farkas Pál, a Cerny Alapítvány elnöke a neonatológiai témakört ismertette, majd dr. Cser Ágnes beszélt a gyász hazai és nemzetközi joggyakorlatáról. Dr. Németh Tünde - A pathológus humánuma címmel - egy megrázó videodemonstrációt mutatott be, amelyben egy kismama - aki egy évvel ezelőtt szülés közben veszítette el kislányát - beszélt tapasztalatairól. A felvétel hűen tükrözte a mai szülészeti gyakorlat hiányosságait a perinatális gyász esetén. Az édesanya sírva mesélte el, hogy a személyzet mennyire megdöbbent, amikor azzal a kéréssel álltak elő, hogy szeretnének halott gyermeküktől elköszönni. A szülészeti osztályon nincs méltó hely arra, hogy a szülők elbúcsúzzanak elveszített babájuktól. A meghalt kislánynak nem adhattak nevet, ő csupán XY elhalt gyermeke lehetett. Külön harcot kellett vívniuk azért, hogy eltemethessék újszülöttjüket. (Annak ellenére, hogy Magyarországon a jog erre lehetőséget ad). A személyzet hibás tanácsokat adott neki, amelyek szinte a gyászhoz való jogát kérdőjelezték meg számára (pl.: ne sírjon, próbáljon meg gyorsan felejteni, minél előbb vállalkozzon egy újabb terhességre, stb.). A konferencia résztvevői nagy megdöbbenéssel nézték végig a mindennapi gyakorlatról szóló filmet.

A délelőtti további része a "Fórum" címet kapta. Ebben a blokkban a különböző területek képviselői (védőnő, szülésznő, újszülöttes nővér, lelkész, temetkezési vállalkozó, szociológus, pszichológus) ismertették saját szakterületük szakirányú ismereteit, a gyász feldolgozását segítő lehetőségeket.

Délután a Műhely munkájában a gyakorlati munkáról esett szó. Jelenleg is működő műhelyek, praktizáló szakemberek mutatták be terápiás munkájukat, kezdeményezéseiket, eredményeiket, tapasztalataikat.

A konferencián 290 fő vett részt: nővérek, orvosok, védőnők, szülésznők, pszichológusok, mentálhigiénikusok, családvédelmi gondozók, szociológusok. A rendezvény lehetőséget teremtett a gondolatok és tapasztalatok átadására és a szemléletváltás elindítására. A konferencián elhangzott előadások anyagából tartalmas és szép kivitelű kiadvány készült.

Nyíri Magdolna

I. Országos Gero-thanatológiai Konferencia

Magyarországon az első thanatológiai konferencia - tudomásom szerint - 1992-ben volt Miskolcon "Test és lélek a halál (t)örvényében" címmel, Kunt Ernő, Túry Ferenc és Vas József szervezésében. Ez elkövetkező években több thanatológiai konferenciát is rendeztek (pl. 1996-ban, 1998-ban és 1999-ben Szegeden) - amellet, hogy az 1997-től évente megrendezett hospice kongresszusok értelemszerűen foglalkoztak számos thanatológiai kérdéssel is. Ennek ellenére több thanatológiai konferenciát is elneveztek már szervezőik "elsőnek". Ilyen volt pl. Szegeden 1996-ban az I. Magyar Thanatológiai Konferencia, vagy ugyanitt (egy másik alapítvány szervezésében) 1999-ben az I. Nemzetközi Tanatológiai Konferencia (bár ez utóbbinak - nevével ellentétben - nem voltak külföldi előadói vagy résztvevői). Most ismét itt egy "első": az I. Országos Gero-thanatológiai Konferencia, amelyet a ZMÖ Idősek Otthona, Módszertani Otthon, a Zalai Idősekért Alapítvány és a Magyar Szociálpolitikai Társaság szervezett. A rendezvény 2000 október 19-20 között zajlott Hévízen, a Panoráma Hotelben.

Kétségtelen: gero-thanatológiai konferencia még nem volt Magyarországon, így a rendezvényt valóban megilleheti az elsőség. Ennek az értékét azonban kissé csökkenti, hogy a hallgatóság mindvégig nem kapott egyértelmű választ arra a kérdésre, hogy mi is az a gero-thanatológia. Az előadók, a hozzászólók időnként megpróbálták ezt értelmezni, de a "folyosói beszélgetéseken" is több találgatás látott napvilágot. Volt, aki ezt a gerontológia azon részének tekintette, amely a haldokló idősokorúak problémáival foglalkozik, volt, aki úgy gondolta, hogy ez a thanatológiának az a területe, amely az idősekre fókuszál (függetlenül attól, hogy haldoklókról van-e szó, vagy sem), de volt olyan is, aki úgy gondolta, hogy ez a rendezvény egyszerűen egy gerontológiai és egy thanatológiai konferencia ötvöze. A

résztevők többsége valószínűleg ez utóbbi benyomással távozhatott: a gerontológia és a thanatológia között ezen a rendezvényen minimális volt a párbeszéd.

A rendkívül magas részvételi díj (26.000 Ft) ellenére a konferencián több mint 200 résztvevő volt - ez a szervezők dicséretére szolgál. A részvételi díj a szállodai elhelyezés mellett magában foglalta a - más, hasonló témájú rendezvényekhez képest - szokatlanul elegáns állófogadáson való részvételt is.

Az előadások témaköreikben és hangvételükben is rendkívül eltérőek voltak. A rendezvényen ugyanúgy szó esett a szociális ellátórendszer fejlesztéséről, mint pl. az elmúlás segítőszentjeiről, vagy a haldoklók orvosi ellátásának alapelveiről. Az előadások között a thanatológiai témák domináltak - a gerontológia (a konferencia címének sugallatával ellentétben) alulreprezentáltnak tűnt. Az előadások stílusa a személyes emlékek felidézésétől az esszéisztikus megfogalmazáson át a statisztikai adatokat, grafikonokat felvonultató prezentációkig terjedt. A résztvevők köre hasonlóképpen sokszínű volt: egyaránt voltak jelen szociális otthonokból, hospice szervezetekből, kórházi osztályokról, stb. (Itt kell megjegyeznünk, hogy Lakner Zoltán, a Szociális és Családügyi Minisztérium helyettes államtitkára a rendezvényen mindvégig jelen volt - ez a fontos és örömdetes tartós jelenlét az állami szervek képviselőitől a múltban és a jelenben is ritka megnyilvánulásnak számít.)

Részben a témakörök és a résztvevők sokszínűségének tulajdonítható, hogy érdemi szakmai vita egyetlen területen sem bontakozott ki, s a konferencia így jövőbe mutató eredmények nélkül zárult. A konferencia heterogenitásának hátrányai egy ponton azonban előnyé váltak: annak ellenére, hogy a rendezvényen (egy konferenciától elvárható mértékben) az e területekkel foglalkozók számára rendkívül kevés új információ hangzott el, a résztvevők többsége bizonyára elégedetten távozott, mert a különböző témakörök és eltérő hangvételű előadások között mindenki találhatott kedvére valót.

A konferencia előadásai egy kiadványban jelennek majd meg. A szervezők szeretnék, ha ez a konferencia egy hagyomány kezdete lehetne. Ha sikerül a következő konferenciát koncepcionálisabbá tenniük, örömmel várhatjuk a folytatást.

Dr. Pilling János

Tanulmányút a stockholmi Ersta Hospice-ban

A svéd hospice-szal immár ötödik éve van kapcsolatunk: az Ersta képviselői első látogatásuk során, 1996-ban a Bethesda Hospice-szal és a Csepeli Hospice Részleggel vették fel a kapcsolatot és tapasztalatcserét is tartottunk a Korona Szállóban. Idén tavasszal a hospice teljes személyzete (41 fő) két "turnusban" látogatott el Magyarországra. Megtekintették a László Kórház Hospice Osztályát és találkoztak a Magyar Hospice Egyesület vezetőivel is. Augusztusban a hospice vezetőségének meghívására néhány napot tölthettem Stockholmban és módom volt betekinteni az igen fejlett hospice rendszer működésébe.

Az Ersta Hospice a svéd egészségügyi rendszer által finanszírozott, keresztény szellemiségű hospice, amely az Ersta Kórház területén, de külön, egy kétemeletes épületben helyezkedik el. A bentfekvő részleg 18 ágyas és ezt egészíti ki a házi gondozási szolgálat és a nappali szanatórium. A házi gondozásban 22-25 beteget látnak el, a nappali szanatórium hetente kétszer 10-10 beteget fogad. A bentfekvő részleg és a házi gondozás kezdetben külön működött, és 1994-ben megnyílt az újjászervezett, komplex gondozási rendszer.

A *bentfekvő részleg* a hospice második emeletén helyezkedik el. 35 nővér dolgozik itt összesen, közülük 10 az ápolási asszisztens, a többiek szakképzett ápolók. Két szakorvos (onkológus és belgyógyász) főállásban, egy rezidens orvos félállásban vesz részt a hospice munkájában. Emellett van még egy mentálhigiénésen képzett szociális munkás, egy gyógytornász, lelkész, foglalkozásterapeuta, valamint 8-10 önkéntes. Az önkéntes mozgalomnak nincsenek hagyományai Svédországban; az angolszász tapasztalatokat átvéve, az utóbbi időben kezdenek megjelenni az egészségügyben, ezen belül a hospice-okban az önkéntesek. Egy muzsikussal is van szerződésük, aki - térítés ellenében, tehát nem önkéntesen - hetente egyszer kis koncertet ad a betegeknek.

A betegszobák egyágyasak, fürdőszobásak, kitűnően felszereltek. Mindenütt rengeteg a virág, csodálatos textíliák és falidíszek teszik otthonossá a részleget. A fentjárom betegek számára ebédlő, társalgók, gondozott park áll rendelkezésre - és természetesen használhatják a nappali szanatórium különböző szolgáltatásait is.

A betegfelvétel elsősorban más kórházakból történik. Szinte kizárólag rákbetegek érkeznek a hospice-ba, akiknek átlagos életkora 65 év. A betegek felvilágosítása korrekt módon történik - természetesen nem a hospice-ban, hanem már jóval előbb megtudják, hogy mi a bajuk -, nem divat a nálunk általános elhallgatás illetve félretájékoztatás. Nincs szabály arra, hogy meddig maradhatnak az osztályon a betegek, de általában 2-3 hét az ott-tartózkodási idő. A családtagokkal általában jó a személyzet kapcsolata: a hozzátartozók lehetőség szerint részt vesznek a beteg ápolásában, illetve a hospice közösségi programjaiban is. A lelkész szerint gyakran szóba kerül a beteg és a családja között a halál, a temetés témája. Találkoztam egy 45 éves, négygyerekes tüdőrákos asszonnyal, aki többször beszélt már állapotáról a gyerekeivel és igyekszik őket felkészíteni arra az időszakra, amikor ő már elmegy. Már minden gyerekének külön-külön megírta a búcsúleveleket is.

A *házi gondozás* központi helyiségei - irodák, raktárak, konyha, társalgó - az első emeleten található, kb. 150-160 négyzetméteren. Külön személyzet dolgozik itt: egy orvos fél munkaidőben, hat nővér, egy főnővér-koordinátor, egy titkárnő -, de ha kell, a bentfekvő részleg munkatársai (szociális munkás, foglalkozásterapeuta, gyógytornász, lelkész) is "besegítenek". Felvevő területük Södermalm kerület kb.100.000 lakosa, de máshonnan is kapnak betegeket. A szolgálat két autóval rendelkezik, így meg tudják valósítani, hogy 30 perc alatt a betegnél lehessenek. A csoport valamennyi tagjának biztosított a támogató beszélgetés egy külsős pszichológus vezetésével, havonta kétszer másfél órában. A részvétel nem kötelező, de ajánlott.

A *nappali szanatórium* 2000. januárjában nyílt meg a hospice legalsó szintjén. Óriási társalgó, két foglalkoztató helyiség, nagy konyha, zene-meditációs szoba, valamint a személyzet irodája található itt. A centrum négy munkatársa: a nővér-vezető, gyógytornász, segédápoló és a foglalkozásterapeuta kedden és csütörtökön 10-től 15 óráig fogadja a pácienseket. Csak rákbetegek jöhetnek, akik betegségük palliatív szakaszában vannak. A betegek speciális taxikártyával rendelkeznek, amely jelentős közlekedési kedvezményt jelent számukra és

megkönnyíti a közlekedésüket. Jelenleg csak 10 főt tudnak fogadni egy alkalommal, de tervezik a szanatórium bővítését a közeljövőben.

A program igen változatos. Először közösen esznek, ami azért nagyon fontos, mert a többnyire egyedülálló betegek csak ilyenkor esznek társaságban és ez jó hatással van az étvágyukra és a hangulatukra is. Az ebédet a kórház konyhájáról kapják, de előfordul, hogy önmaguknak süteményt is sütnek hozzá. Ezután a kézműves foglalkozások következnek: üvegfestés, szövés, textilfestés és ehhez hasonlók. Mindehhez óriási készlet: szerszámok és modern felszerelés áll rendelkezésre. Közben általában felolvasnak valamelyik irodalmi műből. Minden csütörtökön félórás gyógytorna-lehetőség is van, amely igen közkedvelt a betegek körében. Kéthetente kirándulásokat szerveznek egy speciális busszal, amit néha piknikkel kötnek össze. A betegek itt-tartózkodását a társadalombiztosítás fizeti, ehhez pontos dokumentációt kell vezetni a munkatársaknak.

A gyászolókkal való foglalkozás különös figyelmet érdemel, hiszen 13 éves hagyománya van: először a házi gondozásban folytatták, majd 1994-től az új hospice épületében. A haláleset után egy hónappal, fél évvel, majd egy évvel a hospice munkatársai levelet küldenek a hozzátartozóknak. A második levélben felajánlanak egy személyes találkozót, amelynek során a gyászoló azzal a team-taggal találkozik, akivel szeretne. Természetesen emellett szervezett gyász-csoportok is működnek. Jelenleg két csoporttal dolgoznak: egyikben az idősebbekkel, másikban a fiatalokkal. Mindkettőbe a haláleset után legalább 6 hónappal lehet jelentkezni. Az idősebbeknek indított csoportban hetente egyszer két órában, összesen 10 alkalommal találkoznak a gyászolók. Érdekesség, hogy a képzett terapeuta mellett gyógytornász is foglalkozik a résztvevőkkel: alkalmanként kb. egy órában mozgásos és relaxációs gyakorlatokat végeznek. A gondosan felépített - nagyrészt álló vagy járó helyzetben végzett, nyújtózkodó vagy tánc-elemekkel bővített, esetleg labdás - gyakorlatok célja a szorongások, "görcsök" feloldása, a testi-lelki nyitás elősegítése.

A gyász-csoportokban szorgalmazzák az önszegítő tevékenységet is, hogy a résztvevők a csoportos munka befejezése után is tarthassák egymással a kapcsolatot.

Kitekintve a svéd hospice/palliatív rendszer eredményeire:

Svédország 8,8 millió lakosára 186 palliatív gondozásra szakosodott egység jut. Ebből 70 a palliatív bentfekvő részleg, 91 a home care egység (ebből 14 működik egy bentfekvő részleggel közösen; 3 gyermekekre specializálódott és 28 a konzultatív mobil team); 25 speciális - rák-rehabilitációs, nappali kórházi és önkéntes - központ. A palliatív gondozás oktatása még kevésbé van jelen az orvosi graduális képzésben: körülbelül 10 óra jut ezekre az ismeretekre. A nővérek alapképzésébe jobban beépült: a leendő ápolók 6 hónapot töltenek különböző palliatív osztályokon. Emellett létezik szakképzés is a palliatív gondozásból a nővérek számára.

Néhány éve a svéd Parlament létrehozott egy különleges bizottságot azzal a céllal, hogy állapítsák meg, mely kérdéseknek kell prioritást biztosítani az egészségügyben. A lista élén az *élet utolsó szakaszában levők* egészségügyi ellátása szerepelt! Ennek nyomán óriási pénzalapokat különítettek el a gerontológia és a palliatív gondozás fejlesztésére. Nem véletlen talán, hogy a stockholmi Geriátriai Klinika és a hozzá tartozó Palliatív Gondozási Részleg a legmodernebb Svédországban. Néhány irigylésre méltó példát említve: home care szolgálatuk tíz nővére számára hét Volvo Combi autó áll rendelkezésre. A telefonhívás után vállalják,

hogy fél órán belül megérkeznek a beteg otthonába. A teljesen gépesített dokumentációt minden dolgozó saját laptopja segítségével végezheti...

A László Kórházban járt svéd hospice-munkatársak csodáltak az ott dolgozók szemléletét, lelkesedését és szakértelmét. Csodálkoztak viszont azon, hogy az egészségügyi kormányzat mennyire nem teszi magáévá a nővérek helyzetének javítását és a palliatív gondozás fejlesztését Magyarországon. Hazatérve egyöntetűen megállapították: "örülnünk kell annak, hogy nekünk ilyen jó dolgunk van".

(Köszönet a kapott információkért Dr. Anders Janson főorvosnak, Jennet Berg főnővérnek, Solveig Hultkvist szociális munkásnak, Veronika Sztás gyógytornásznak, Maria Piltz protestáns lelkésznek, Lotta Sindbergnek, a nappali szanatórium vezetőjének az Ersta Hospice-ból; Anna Biro főorvosnak a Geriátriai Klinika Palliatív Részlege főorvosának és Björn Sjögren főápolónak, valamint Klara Forssell szociális munkásnak a Huddinge Egyetemi Kórházból.)

Dr. Hegedűs Katalin

Felnőttek, üzenjük nektek...

Az Erzsébet Hospice Alapítvány 2000. szeptemberében alkotói pályázatot hirdetett Miskolc valamennyi általános és középiskolás diákja számára, "Elhull a virág, eliramlik az élet" címmel.

A beérkezett 355 pályamű jól tükrözi a gyermekek, fiatalok elmúlás iránti fogékonyságát, érdeklődését. Míg a felnőttek - pedagógusok, szülők, látogatók - közül sokan értetlenül álltak a téma gyermekek számára történő meghirdetése előtt, maguk a résztvevők nagy ambícióról, bátorságról, humánusról és kifejezett szakmai igényességről tettek tanúságot.

A legfiatalabb generáció gyakrabban nyúlt természeti képekhez, a felső tagozatosok alkotásain a személyes élmények és emlékek erőteljes hatása érződik, míg a gimnazisták már gyakran elvontan, absztrakciókban jelenítették meg érzéseiket, gondolataikat. A tematikai sokféleség mellett a technikák megválasztása kapcsán is meglehetősen nagy szabadságnak és kreativitásnak lehettünk tanúi. Az egyszerű grafit rajz éppúgy képviselteti magát az alkotások között, mint az akvarell, a tempera, a montázs, a kollázs, a számítógépes grafika, a batik vagy akár a fotó.

Mind-mind ugyanarról szólnak. Gyermekeink nem félnek az út végére gondolkodni. Az élet teljességével ismerkedve természetes módon ébrednek bennük kérdések az elmúlással kapcsolatban is. De vajon kérdezhetnek-e minket? Mi is vagyunk-e olyan bátrak, mint ők?

A szakértő zsűri által legjobbnak ítélt 60 alkotást november 24. és december 5. között lehetett megtekinteni Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban.

A szervezők készséggel ajánlják fel a tárlat anyagát más hospice szolgálatok számára is, bemutatás és a gondolat népszerűsítése céljából.

Dr. Simkó Csaba

Erzsébet Hospice Alapítvány

3527 Miskolc, Csabai kapu 9.

T.: (46) 561-400

JEGYZŐKÖNYV

a Magyar Hospice Egyesület 2000. december 1-én tartott taggyűléséről

(Megjegyzés: az alábbiakban a jegyzőkönyvet rövidített formában közöljük. A teljes jegyzőkönyv - amely mellékleteivel együtt 20 oldalas - megtekinthető a Magyar Hospice Egyesület irodájában. A mellékletek közül itt - a közhasznú szervezetekre vonatkozó törvény előírásainak megfelelően - az Egyesület közhasznúsági jelentéseit tesszük közzé.)

Helyszín: a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének könyvtára (Budapest, Nagyvárad tér 4.)

Jelen vannak: jelenléti ív szerint

Napirendi pontok:

1. Döntés tiszteletbeli tagságról
2. Beszámoló az Egyesület 2000. évi tevékenységéről és anyagi helyzetéről
3. Az 1998 és az 1999-es közhasznúsági jelentés ismertetése
4. Az alapszabály módosítása
5. Új vezetőségi tag választása
6. Az Egyesület 2001. évi tervei
7. Az Egyesület 2001-es tagdíjai
8. Ellenőrző Bizottság választása

A taggyűlés határozatai:

2000/1 számú határozat: a hazai hospice mozgalom létrejöttében kezdeményező szerepet vállaló Révész Istvánnét (1051 Budapest, József Attila u. 18) a Magyar Hospice Egyesület tiszteletbeli tagjának tekinti.

2000/2 számú határozat: a Magyar Hospice Egyesület 1998-as és az 1999-es évre vonatkozó számviteli és szakmai beszámolóit, valamint közhasznúsági jelentéseit a taggyűlés elfogadta.

2000/3 számú határozat: a Magyar Hospice Egyesület új neve: Magyar Hospice - Palliatív Egyesület

2000/4. számú határozat: az Egyesület alapszabályának 1.2.2 alpontja az alábbiak szerint módosul:

2. Az Egyesület közhasznú tevékenységei kiemelten az alábbiak:

1.2.2.1 Haldokló beteg gondozása /99 §/

Hospice ellátás

Az Egyesület célja a haldokló betegek gondozásával kapcsolatos elméleti kérdések kidolgozása, különös figyelemmel a hospice - palliatív ellátás szemléletének és gyakorlatának megismertetésére, meghonosítására és azoknak a külföldi tapasztalatokkal és módszerekkel való integrálására.

1.2.2.2 Egészségnevelés /37 §. (1), (2) bekezdések/

Az Egyesület célja egészségnevelés útján elősegíteni a már kialakult idült betegség, vagy kóros állapot egyensúlyban tartását és romlásának megakadályozását. Az Egyesület célja továbbá a kóros lelki folyamatok kialakulásához vezető tényezők időben történő felismerésének és a mentálhigiénés gondozásnak az elősegítése, mely hozzájárul a haldokló betegek és hozzátartozóik életminőségének javulásához.

1.2.2.3. Közép- és felsőoktatási, valamint szakképzési rendszerben, illetőleg a felnőttoktatás keretében az életkorhoz és tanulmányokhoz igazodó egészségügyi képzés /38 §. (1)/

2000/5 számú határozat: az Egyesület alapszabályának 2.5.2 alpontja az alábbiakkal egészül ki:

Az Egyesület jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei jogaikat a képviselőjük útján gyakorolják. Képviselőnek minősül az Egyesületnél bejelentett, aláírásra jogosult, vagy akadályoztatása esetén az általa magánokiratban meghatalmazott személy. A képviselőnek képviseleti jogosultságát igazolni kell. Természetes személy tagok a jogaikat személyesen, személyükben gyakorolhatják.

2000/6 számú határozat: az Egyesület alapszabályának 2.6 pontja az alábbiakkal egészül ki:

2.6.7. Az Egyesület jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei kötelezettségeket képviselőjük által vállalhatnak. Képviselőnek minősül az Egyesületnél bejelentett, aláírásra jogosult, vagy akadályoztatás esetén az általa magánokiratban meghatalmazott személy. A képviselőnek képviseleti jogosultságát igazolnia kell. Természetes személy tagok a kötelezettségeket személyesen, személyükben vállalhatnak.

2000/7. számú határozat: az Egyesület alapszabályának 3.2. pontja az alábbiakkal egészül ki:

3.2.11. A vezetőség köteles üléseiről és az azon hozott döntéseiről, határozatairól jegyzőkönyvet felvenni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az ülés helyét és idejét, a jelenlévő tagok névsorát, a szavazat érvényessége megállapításának jogalapját, a döntéseket sorrendiségben. A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a szavazás név szerinti eredményét, a döntést ellenzők és a döntést támogatók számarányát, az egyes szavazók esetleges külön véleményét. Fel kell tüntetni továbbá a döntés érvényességi idejét és hatályát. A jegyzőkönyveket kronológiai sorrendben le kell fűzni és 10 évig megtartani. A jegyzőkönyvekben szereplő döntéseket úgynevezett határozatok tárában kell összesíteni, a határozatok táráat a jegyzőkönyv vezetője és hitelesítője írja alá.

2000/8. számú határozat: az Egyesület új vezetőségi tagja - a 2001-es új vezetőségi választásig - Szombati Zsolt, a gyulai Pándy Kálmán Kórház Hospice Osztályának képviselője.

2000/9. számú határozat: az Egyesület 2001-es tagdíja magánszemélyek részére 2000 Ft, tagszervezeteknek 10.000 Ft.

200/10 számú határozat: az Egyesület Ellenőrző Bizottságot állít fel, amelynek tagjai: Böszörményi Dalma, Kovács Dunai Andrásné és Simándi Erzsébet.

A jegyzőkönyvet készítette:

Dr. Pilling János

titkár

A jegyzőkönyvet hitelesítette:

Dr. Muszbek Katalin

elnök

A Magyar Hospice Egyesület közhasznúsági jelentése

az 1998. évről

1. Számviteli beszámoló

	ezer Ft	USD
1997. évről áthozott maradvány	2474	1494

1998. évi bevételek

	ezer Ft	USD
Soros Alapítványi pályázat	590	
Kongresszus szponzori bevételei	114	
Kongresszusi részvételi díjak	1288	
Tagdíjak	110	

Tagszervezet befizetése	150	
Könyvek kiadásából származó bevételek	253	
Kamatbevétel	79	10
Összes bevétel	2584	10
Rendelkezésre állt pénzeszközök összesen	1504	5058

1998. évi kiadások

	ezer Ft	USD
Könyv és folyóirat kiadás	787	
Kongresszus anyagi kiadásai	907	
Az Egyesület működésének anyagi költségei	140	
Anyagi jellegű szolgáltatások		416
Személyi és bérjellegű költségek	563	350
Oktatási, tanfolyami költségek	773	
Az Egyesület egyéb működési költségei	493	
Összes kiadás	4079	350
Pénzmaradvány 1998 december 31-én	979	1154

2. A Magyar Hospice Egyesület 1998-ban a központi költségvetéstől ill. költségvetési szervektől támogatásban nem részesült.

3. Az Egyesület 1998-ban célszerinti juttatásokat nem folyósított.

4. Az Egyesület 1998-ban az SZJA 1%-ából bevételben nem részesült.

5. Az Egyesület vezető tisztségviselői 1998-ban az Egyesülettől pénzügyi juttatásokban nem részesültek.

Szakmai beszámoló

az 1998-as évről

Az Egyesület - alapszabályában rögzített - feladatait 1998-ban az alábbiak szerint teljesítette:

1. A hazai hospice szervezetek szakmai együttműködésének elősegítése

- az Egyesület 1998 május 22-23 között Gyulán rendezte meg a hazai hospice szervezetek szakmai fórumát, a II. Országos Hospice - Palliatív Kongresszust, amelyen közel 200 fő vett részt
- a hospice gondozást végző, vagy annak kialakítását tervező szervezetek adatait rendszeresen összegezzük és nyilvánosságra hozzuk
- tagjainkat körlevelek útján rendszeresen értesítjük a hospice tevékenységgel kapcsolatos képzésekről, konferenciákról, pályázatokról
- az újonnan alakuló ill. a már működő hospice csoportokat szakmai és szervezési tanácsokkal, pl. ajánlott beteggondozási lapokkal, munkaköri leírásokkal, szerződésmentákkal, stb. tudjuk ellátni
- az Egyesület negyedévenként megjelenő Hospice Hírek című folyóirata rendszeresen hírt ad a hazai hospice szervezetek tevékenységéről, képzésekről, egyéb rendezvényekről és pályázatokról

2. Érdekvédelmi feladatok

Az Egyesület vezetői számos megbeszélést folytattak minisztériumi tisztviselőkkel. A megbeszélések hozzájárultak a házigondozási törvény módosításához (amely lehetővé teszi a hospice gondozás esetén a vizitszám növelését), valamint az egészségügyi törvény végrehajtási utasítás tervezetének a hospice gondozással foglalkozó, s előnytelen finanszírozási javaslatokat tartalmazó részeinek előkészítési szakban való újratárgyalásához.

3. Egységes elvek alapján működő hospice alap- és továbbképzések szervezése

- 1998-ban a Magyar Hospice Egyesület 7 hospice tanfolyamat szervezett (Budapesten és vidéken): 5 alaptanfolyamatot, összesen 211 fő részvételével és 2 nővér továbbképzést, összesen 68 fő részvételével.
- Egyesületünk a Klinikai Lelkigondozók Ökumenikus Egyesületével és a HIETE-vel közösen hirdette meg a hospice tanácsadó képzést, amelyen 1998-ban 12 fő végzett.

4. Nemzetközi kapcsolatok kialakítása és fenntartása

- A lengyelországi hospice mozgalom vezetőivel kialakított jó kapcsolat eredményeként a magyarországi hospice szervezetek munkatársai ingyenesen vehetnek részt lengyelországi hospice képzéseken
- A gyulai kongresszuson francia hospice szakembereket láttunk vendégül.

5. A hospice tevékenységgel kapcsolatos szakmai anyagok gyűjtése, hozzáférhetőségük elősegítése

- Az Egyesület 1998-ban egy több ezer tételes számítógépes szakirodalmi adatbázist hozott létre a hospice, fájdalomcsillapítás, gyász, tanatológia külföldi szakirodalmának nyilvántartására
- Az Egyesület könyvtárából lehetőséget biztosítunk könyvek, szakkikkek, szakmai videófelvevételek kölcsönzésére

6. Hospice tevékenységgel kapcsolatos publikációk megjelenésének elősegítése

- Az Egyesület gondozásában megjelent Hegedüs Katalin "Hospice Magyarországon" című kötete, amely átfogó képet nyújt a hospice magyarországi helyzetéről: összegzi a hazai hospice mozgalom történetét, eredményeit és nehézségeit
- Az 1998-ban megjelent 10 kötetes Hospice Tankönyvek sorozat nem az Egyesület kiadása ugyan, azonban a sorozat szerkesztője és több szerzője is az Egyesület munkatársa
- Az Egyesület támogatta "A szempillák függönyén túl" című, egy hospice gondozásban részesült haldokló nő naplóját közlétező kötet lefordítását és megjelenését.

A Magyar Hospice Egyesület közhasznúsági jelentése

az 1999. évről

1. Számviteli beszámoló

	ezer Ft	USD
1998. évről áthozott maradvány	979	1154

1999. évi bevételek

	ezer Ft	USD
ETI pályázatán nyert összeg	533	
Országgyűlési pályázaton nyert összeg	400	
Soros Alapítványi pályázaton nyert dologi keret 1850		
Soros Alapítvány: rendezvény lebonyolításra	210	
Tagdíjak	96	
Gyász képzések bevétele	557	
Hospice tanfolyami díjak, szakkönyvek árusítása	368	
Kamatbevétel	32	12
Magánszemély adománya	50	
Az SZJA 1%-ából befolyt összeg	41	
Tévesen érkezett bevétel	5	
Összes bevétel	4142	12
Rendelkezésre állt pénzeszközök összesen	5121	1166

1999. évi kiadások

	ezer Ft	USD
Előadói megbízási díjak	757	
Utazási költségtérítések	87	
Tanfolyamok - továbbképzések	1364	
Nyomdaköltség	154	
Szakkönyvek vásárlása	98	
Irodabérlet (közüzemi költséggel)	247	
Számítógép vásárlás	199	
Telefondíjak	78	
Fénymásoló javítás	42	
Postaköltség	45	
Reprezentációs költség	15	

Irodaszerek, nyomtatványok	52	
Bankszámla kezelési díj	67	
Kulturális járulék / adó	3	
Személyi jövedelemadó különbözet	22	
Tévesen érkezett átutalás	5	
Szakfolyóirat rendelés (EJPC)	313	
1999. évi kiadások összesen	3235	313
Pénzmaradvány 1999 december 31-én	1886	853

- A Magyar Hospice Egyesület 1999-ben az Országgyűlés civil szervezeteket támogató pályázatán 400.000 Ft támogatásban részesült. Ebből az összegből az Egyesület számítógépet vásárolt, fedezte az egyesületi iroda 3 havi bérleti díját és rezsiköltségét, valamint a könyvelés 3 havi díját. Más költségvetési szervektől szervezetünk támogatásban nem részesült.
- Az Egyesület 1999-ben célszerinti juttatásokat nem folyósított.
- Az Egyesület 1999-ban az SZJA 1%-ából 41.000 Ft bevételen részesült. Ezt az összeget az Egyesület hospice alaptanfolyam költségeinek fedezéséhez használta fel.
- Az Egyesület vezető tisztségviselői 1999-ben az Egyesülettől pénzügyi juttatásokban nem részesültek.

Szakmai beszámoló

az 1999. évről

Az Egyesület - alapszabályában rögzített - feladatait 1999-ben az alábbiak szerint teljesítette:

1. A hazai hospice szervezetek szakmai együttműködésének elősegítése

- az Egyesület 1999 április 16-17 között Szombathelyen rendezte meg a hazai hospice szervezetek szakmai fórumát, a III. Országos Hospice - Palliatív Kongresszust, amelyen közel 300 fő vett részt
- a hospice gondozást végző, vagy annak kialakítását tervező szervezetek adatait rendszeresen összegezzük és nyilvánosságra hozzuk
- tagjainkat körlevelek útján rendszeresen értesítjük a hospice tevékenységgel kapcsolatos képzésekről, konferenciákról, pályázatokról
- az újonnan alakuló ill. a már működő hospice csoportokat szakmai és szervezési tanácsokkal, pl. ajánlott beteggondozási lapokkal, munkaköri leírásokkal,

- szerződésmintákkal, stb. tudjuk ellátni
- az Egyesület negyedévenként megjelenő Hospice Hírek című folyóirata rendszeresen hírt ad a hazai hospice szervezetek tevékenységéről, képzésekről, egyéb rendezvényekről és pályázatokról

2. Érdekvédelmi feladatok

- Az Egyesület együttműködött a Soros Alapítvány hospice pályázatának előkészítésében.

3. Egységes elvek alapján működő hospice alap- és továbbképzések szervezése

- 1999-ben a Magyar Hospice Egyesület 4 hospice tanfolyamat szervezett: 2 alaptanfolyamatot, és 2 nővér továbbképzést, amelyeken összesen 316 fő vett részt.
- Egyesületünk Napfogyatkozás munkacsoportja két alkalommal szervezett képzést a gyász lélektanáról és a gyászolók segítéséről - a képzéseken összesen 64 fő vett részt.
- Egyesületünk a Klinikai Lelkigondozók Ökumenikus Egyesületével és a HIETE-vel közösen hirdette meg a hospice tanácsadó képzést, amelyen 1999-ben 14 fő végzett.

4. Nemzetközi kapcsolatok kialakítása és fenntartása

- A lengyelországi hospice mozgalom vezetőivel kialakított jó kapcsolat eredményeként a magyarországi hospice szervezetek munkatársai ingyenesen vehetnek részt lengyelországi hospice képzéseken
- Az Egyesület 1999-ben csatlakozott az European Association for Palliative Care-hez (A palliatív gondozás európai szövetségéhez) és az Eastern and Central European Taskforce-hoz (a kelet-közép európai hospice szervezeteket tömörítő szervezethez). Ez utóbbi szervezet alelnökévé Dr. Muszbek Katalint, a Magyar Hospice Egyesület elnökét választották.

5. A hospice tevékenységgel kapcsolatos szakmai anyagok gyűjtése, hozzáférhetőségük elősegítése

- Az Egyesület egy több ezer tételes számítógépes szakirodalmi adatbázist hozott létre a hospice, fájdalomcsillapítás, gyász, tanatológia külföldi szakirodalmának nyilvántartására
- Az Egyesület könyvtárából lehetőséget biztosítunk könyvek, szakcikkek, szakmai videófelvevételek kölcsönzésére

6. Hospice tevékenységgel kapcsolatos publikációk megjelenésének elősegítése

- Az Egyesület gondozásában megjelent a Hospice Beteg gondozás sorozat két új kötete: Debrecenyi Károly István: A spiritualitás mint híd, valamint Horváth Erzsébet:

TANFOLYAMOK

Hospice tanfolyamok

Hospice alaptanfolyam: 2001. február 19-23.

Szervező: Magyar Hospice Egyesület és ETI

Helye: ETI, Budapest, VIII. Szentkirályi u.7.

Tanfolyami díj: 7000 Ft

Továbbképzési pontérték: 38 pont

Hospice nővér továbbképzés: 2001. április 23-27.

(csak alaptanfolyamot végzettek számára!)

Szervező: Magyar Hospice Egyesület és ETI

Helye: ETI, Budapest, VIII. Szentkirályi u.7.

Tanfolyami díj: 7000 Ft

Továbbképzési pontérték: 40 pont

Jelentkezés: Lazarovics Marcella szervezőnél (ETI): 429-40-91

(Hospice tankönyvek, segédanyagok megrendelhetők a Magyar Hospice Egyesület irodájában, Munk Katalinnál. Tel./Fax.: 388-7369)

Rendezvénynaptár

I. Magyarországi rendezvények (időrendben)

Halálközeli állapotok az orvostudomány, a pszichológia és a történeti esetek vetületeiben

Esetek, kutatások, elméletek

Időpont: 2001. március 16-17.

Helyszín: Semmelweis Egyetem Nagyvárad téri Elméleti Tömb, Budapest

Tervezett program:

Március 16. (péntek) 14.00-17.00

A halálközeli állapotok kutatási eredményei 30 év távlatából. Az utókezelés fontossága. Orvosi, pszichológiai és mentálhigiénés vonatkozások.

Előadó: Prof. Dr. Raymond Moody, MD pszichiáter (USA)

Március 17. (szombat):

10.00-11.00: A halálközeli élmények általános és egyedi jellemzői

Dr. Pilling János pszichiáter

11.15-12.15 Történelmi esetek

Dr. Szathmáry Sándor teológus

12.15-13.00 Ebédszünet

13.00-14.00 Három, a klinikai halálból visszahozott ember beszámolója

14.15-17.00 Az amerikai széleskörű felmérésekről 1975-2000 között

Prof. Dr. Raymond Moody MD, pszichiáter (USA)

17.15-18.15 Orvosi és pszichológiai koncepciók.

Dr. Pilling János pszichiáter, Dr. Vereczkey Gábor aneszteziológus, Dr. Zatik István traumatológus

18.30-19.15 Tíz holland kórházban végzett felmérés tapasztalatai. Dr.

Schröter Kunhard neurológus és pszichiáter kutatásairól. A 2000 főre kiterjedő németországi felmérés eredményei.

Dr. Andreas Liptay-Wagner, müncheni kutató.

19.15-20.00 A halálközeli élmények erős kihatásai az életvitelre.
Utókezelés. A kórházi személyzet előtájékoztatása
(prevenció)

Dr. Schaffhauser Ferenc kandidátus, pszichoterapeuta

További információ: Revital Alapítvány (Boros Katalin, ügyintéző)

1053 Budapest, Ferenciek tere 4.

T.: 317-7841

Email: iands-budapest@mail.datanet.hu

A Magyar Hospice - Palliatív Egyesület ünnepi tudományos ülése a hospice mozgalom magyarországi meghonosodásának 10. évfordulója alkalmából

Időpont: 2001 áprilisának vége (szervezés alatt)

Helyszín: Budapest (szervezés alatt)

További információ: Magyar Hospice - Palliatív Egyesület

1091 Budapest, üllői út 47-51, I/109

T/fax: 315-0938

A Magyarországi Fájdalom Társaság Éves Találkozója

Időpont: 2001. október 12-13.

Helyszín: Siófok

További információ: Prof. Vécsei László, SZOTE Neurológiai Klinika

6701 Szeged, Pf. 71

Tel: (62) 545351

Fax: (62)-545597

Email: vecsei@nepsy.szote.u-szeged.hu

II. Külföldi rendezvények (időrendben)

Training for Teachers in Palliative Medicine

Időpont: 2001. február 25. - március 2.

Helyszín: Edinburgh, United Kingdom

További információ: ST. Columbas Hospice (Irene Turnbull)

Boswall Road, Edinburgh, EH5 3RW, UK

Tel: +44-(0)131-5511381

Fax: +44-(0)131-5512771

Email: med@stcolumbashospice.org.uk

Az European Association for Palliative Care 7. Kongresszusa

Időpont: 2001. április 1-5.

Helyszín: Szicília

További információ: K&K Congress

P.O.Box 1726, CH-1211 Geneva 1, Switzerland

Tel.: (00 41) 22 732 1188/89/90

Fax: (00 41) 22 732 2850

Web site: <http://www.kenes.com/eapc>, vagy <http://www.eapcare.org>

2001 Hospice & Palliative Care Study Seminar

Időpont: 2001. április 22. - május 4.

Helyszín: *London, Great Britain*, Hospice Education Institute,

További információ: Hospice Education Institute

190 Westbrook, Road Esses, Connecticut 06426-1510

Tel: +1-860-7671620 vagy: +1-800-5442213

Fax: +1-860-7672746

E-mail: hospiceall@aol.com

WEB SITE <http://www.hospiceworld.org>

VI National Conference: Advances in Cancer Pain Treatment, Difficult Problems in Cancer Pain Treatment

Időpont: 2001. május 11.

Helyszín: Varsó, Lengyelország

További információ: Dr. Maciej Hilgier, Cancer Ctr & Inst of Oncology

Maria Skodowska-Curie Memorial

5 Roentgena str, 02-781, Warsaw, Poland

Tel: 48-22-6449661

Fax: 48-22-6480219

Email: hilgier@it.com.pl

26th Annual Congress Oncology Nursing Society

Időpont: 2001. május 17-20.

Helyszín: San Diego, Ca. USA.

További információ: Oncology Nursing Society

Fax: + 1 412 921 6565;
E-mail: customerservice@ons.org

9th Annual Meeting of the Austrian Pain Society: "Neuropathic Pain"

Időpont: 2001. június 14-17.

Helyszín: Velden/Corinthia, Ausztria.
További információ: Österreichische Schmerz Gesellschaft

St. Veiter Strasse 34, 9020, Klagenfurt, Austria

Tel: 43-463-58-5617

Fax: 43-463-51-4222

Principles and Practice of Pain Medicine

(A Harvard Medical School támogatásával)

Időpont: 2001. június 17-19.

Helyszín: Boston, Massachusetts, USA
További információ: Christing Mullaney, Beth Israel Deaconess Medical Ctr

Tel: 716-667-5039

2nd World Congress of World Institute of Pain

Időpont: 2001. június 26-29.

Helyszín: Isztambul, Törökország

További információ: Dilan Tur Congress International,

Cengiz Topel Mah. Dereyolu Sk. Umut 2 Apt.,

80630 Etiler-Istanbul, Turkey

Tel: 90-212-257-86-67

Fax: 90-212-265-54-74

email: info@dilan.com.tr

Internet: www.dilan.com.tr/wip2001

III Czech-Slovak Dialogs on Pain: Sex, Gender, and Pain; Acute and Chronic Pain

Időpont: 2001. szeptember 13-15.

Helyszín: Bratislava, Cseh Köztársaság

További információ: Jiri Kozak, MD, Multidisciplinary Pain Center

Univ. Hospital Motol, Vuhala 84, 150 18, Praha, Czech Republic

Tel: 42-2-2443-5585

Fax: 42-2-2443-5576

Email: j.kozak@lfmotol.cuni.cz

ESRA XX Annual Congress and 9th European Conference on Pain Research

Időpont: 2001. szeptember 19-22.

Helyszín: Varsó, Lengyelország

További információ: Options Eurocongress, Ave Louise 228, 1050 Brussels, Belgium.

Tel: 32-2-346-53-01

Fax: 32-2-346-36-37

email: esra@options.com.cy)

ECCO-11: The European Cancer Conference

Időpont: 2001 október 21-25.

Helyszín: *Lisszabon, Portugália*

További információ: Conference Secretariat Ecco-11 FECS Conference unit.

Fax: + 32 2 775 0200

Pályázati eredmény

A Soros Alapítvány 2000. évi hospice pályázatán támogatásban részesült pályázók

Pályázó: A Rák Ellen, az Emberért, a Holnapért Társadalmi Alapítvány,

Támaszadó Szolgálat

Székhely: Budapest

Téma: Hospice alapképzésben való részvétel

Támogatás: 14.000 Ft

Pályázó: Aktív Társadalom Alapítvány

Székhely: Budapest

Téma: Egyetemek közötti oktatási program elindítása, ahol a hallgatókat felkészítik a súlyos és a gyógyíthatatlan betegek problémáinak felismerésére, megoldására.

Támogatás: 900.000 Ft

Pályázó: Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád Megyei Intézete

Székhely: Szeged

Téma: Hospice oktatás anyagi feltételeinek biztosítása.

Támogatás: 269.000 Ft

Pályázó: Baranya Megyei Önkormányzat Időskorúak Otthona

Székhely: Szederkény

Téma: A segítő foglalkozásúak akkreditált hospice képzésben való részvétele.

Támogatás: 43.855 Ft

Pályázó: Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata Egyesített Szociális Intézménye

Székhely: Békéscsaba

Téma: Az intézmény szakosított ellátásában dolgozó vezetők és a mentálhigiénés csoport tagjainak hospice alaptanfolyamon való részvétele.

Támogatás: 82.800 Ft

Pályázó: Budapesti Zsidó Hitközség Újpesti Szeretetotthona

Székhely: Budapest

Téma: Két fő ápolónő részvétele az Egészségügyi Továbbképző Intézet tanfolyamán, részükre ösztöndíj biztosítása.

Támogatás: 14.000 Ft

Pályázó: Dr. Hegedűs Katalin

Székhely: Budapest

Téma: Az Európai Palliative Care Szövetség VII. Kongresszusán való részvétel támogatása

Támogatás: 530.000 Ft

Pályázó: Egyesített Szociális Intézmény

Székhely: Dombóvár

Téma: Hospice alaptanfolyam

Támogatás: 130.000 Ft

Pályázó: Életfa Szociális Szolgáltató Központ

Székhely: Cered

Téma: Akkreditált hospice képzésben való részvétel.

Támogatás: 50.000 Ft

Pályázó: Erzsébet Hospice Otthon

Székhely: Miskolc

Téma: Palliative Care Oktatási és Módszertani Központ létrehozása

Támogatás: 5.300.000 Ft

Pályázó: Gondoskodás Otthonápolási Vállalkozás

Székhely: Szeged

Téma: A palliatív alapgondozás és a palliatív szakellátás megvalósítása a betegek otthonában.

Támogatás: 400,000 Ft

Pályázó: Gondozási Központ

Székhely: Besenyszög

Téma: Az intézményi hospice szolgálat fejlesztése.

Támogatás: 28.000

Pályázó: Help 17 Bt.

Székhely: Székesfehérvár

Téma: Otthoni szakápolás keretén belül jelenleg hospice gondozást végző, a későbbiekben palliatív terápiát is alkalmazó mobil team fejlesztése.

Támogatás: 240.000 Ft

Pályázó: Idősek Otthona

Székhely: Nógrádmegyer

Téma: Akkreditált hospice képzés, hospice team létrehozása, hospice szemléletű gondozás megvalósítása, egyéni és csoportos tanácsadás.

Támogatás: 50.000 Ft

Pályázó: Kelet-magyarországi Regionális Képzési és Forrásközpont Közhasznú Társaság

Székhely: Debrecen

Téma: Hospice tanfolyam szervezése, mely lehetőséget nyújt és segítséget ad a szociális, egészségügyi intézményben, illetve az egyház területén dolgozóknak.

Támogatás: 500.000 Ft

Pályázó: Magyar Hospice Alapítvány

Székhely: Budapest

Téma: Aktív kezelésben már nem részesíthető daganatos betegek hospice ellátásának bővítése.

Támogatás: 1.680.000 Ft

Pályázó: Magyar Hospice Egyesület

Székhely: Budapest

Téma: Palliative Care nemzeti oktatási program

Támogatás: 5.300.000 Ft

Pályázó: Magyar Hospice Egyesület

Székhely: Budapest

Téma: Az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Egyesülettel közösen szervezett képzés szervezése, a magyarországi hospice mozgalom 10 éves évfordulójának megünneplése

Támogatás: 100.000 Ft

Pályázó: Magyar Thanatológiai Alapítvány

Székhely: Pécs

Téma: A halállal, haldoklással és gyással kapcsolatos tanulmányokat megjelentető Kharón című folyóirat és mellékletének (Hospice Hírek) további kiadása.

Támogatás: 700.000 Ft

Pályázó: Megnyugvás Hospic Alapítvány

Székhely: Budapest

Téma: Palliatív konzultációt nyújtó mobil team felállítása, működtetése.

Támogatás: 600.000 Ft

Pályázó: Pécs-Egyházmegyei Katolikus Caritas

Székhely: Pécs

Téma: Önkéntesek felkészítése a már működő hospice szervezetek munkájába történő bekapcsolódásukhoz.

Támogatás: 360.000 Ft

Pályázó: Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Ápolásvezetés

Székhely: Pécs

Téma: A klinikán foglalkoztatott 12 egészségügyi szakdolgozó hospice tanfolyamon való részvétele.

Támogatás: 180.000 Ft

Pályázó: Sóstói Szivárvány Idősek Otthona

Székhely: Sóstófürdő

Téma: Az intézmény alapítványa által működtetett hospice részlegen dolgozók akkreditált képzésben való részvétele.

Támogatás: 200.000 Ft

Pályázó: Sréter Ferenc Népfőiskolai Egyesület

Székhely: Salgótarján

Téma: Hospice szaktanfolyam betegágy mellett dolgozó szakembereknek.

Támogatás: 336.000 Ft

Pályázó: Szent László Kórház

Székhely: Budapest

Téma: Elhasználódott ápolási eszközök pótlása, korszerűbbek vétele.

Támogatás: 1.565.519 Ft

Pályázó: Szombathelyi Hospice Alapítvány

Székhely: Szombathely

Téma: Az alapítvány tevékenységének folyamatos biztosítása, működési költségeinek kiegészítése.

Támogatás: 800.000 Ft

Forrás: Soros Alapítvány

Hospice Hírek

A **Kharón** melléklete, a **Magyar Hospice Egyesület** kiadványa

Felelős szerkesztő: **Dr. Pilling János**

Felelős kiadó: **Dr. Muszbek Katalin**, a Magyar Hospice Egyesület elnöke

Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 47-51, I/109. T./fax: 388-7369